

Тема: ПРОФІЛАКТИКА ЗАХВОРЮВАНЬ ЛЮДИНИ. НЕІНФЕКЦІЙНІ ЗАХВОРЮВАННЯ.

За **40 років** кількість дітей з ожирінням зросла **в 10 разів** –**ВООЗ**
41 млн. дітей до п'яти років страдають від **ожиріння.**

У червні 2018 р. Всесвітня організація охорони здоров'я випустила нову версію **Міжнародної класифікації хвороб (МКХ-11)**. Містить близько **55 000 унікальних кодів хвороб і причин смертності** (у МКХ-10 – 14 400). Чому існує так багато різ-

**World Health
Organization**
МКХ-11

ХВОРОБА, ЗАХВОРЮВАННЯ- це порушення нормальної життєдіяльності організму, внаслідок чого знижуються його пристосувальні можливості.

НОЗОЛОГІЯ - наука, що вивчає

ХВОРОБИ

I. Хвороби класифікують за причинами виникнення :

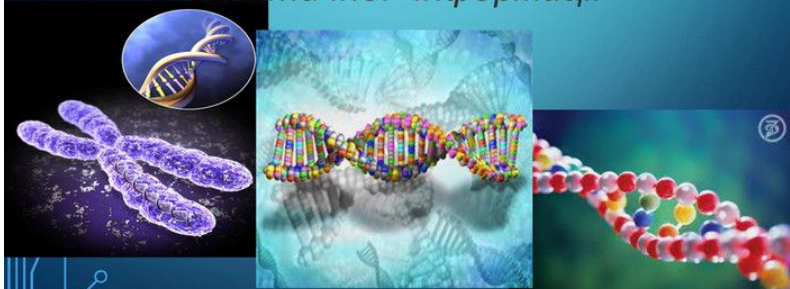
1.спадкові (генні, хромосомні, хвороби зі спадковою схильністю),

2.набуті (цукровий діабет, гастрит),

3.інфекційні (вірусні, бактеріальні),

4.паразитарні (дизентерія, малярія), неінфекційні (харчові отруєння, травми);

Спадкові хвороби - захворювання, обумовлені порушеннями в процесах збереження, передачі та реалізації генетичної інформації

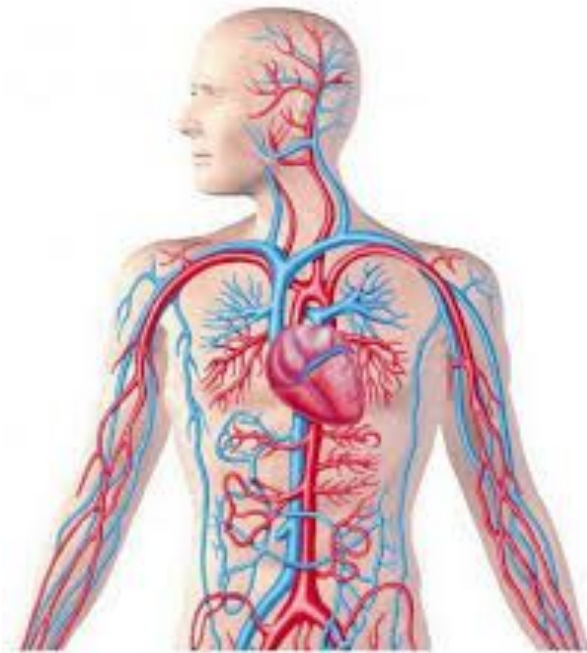
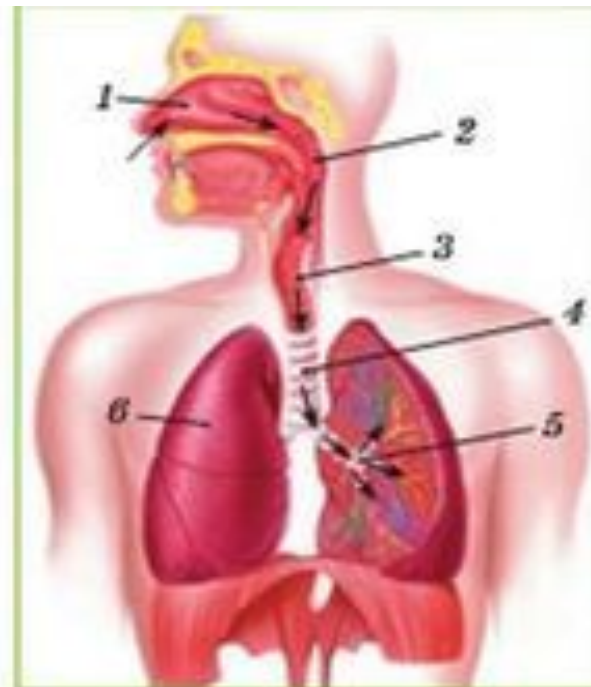

II. За анатомо-фізіологічними системами

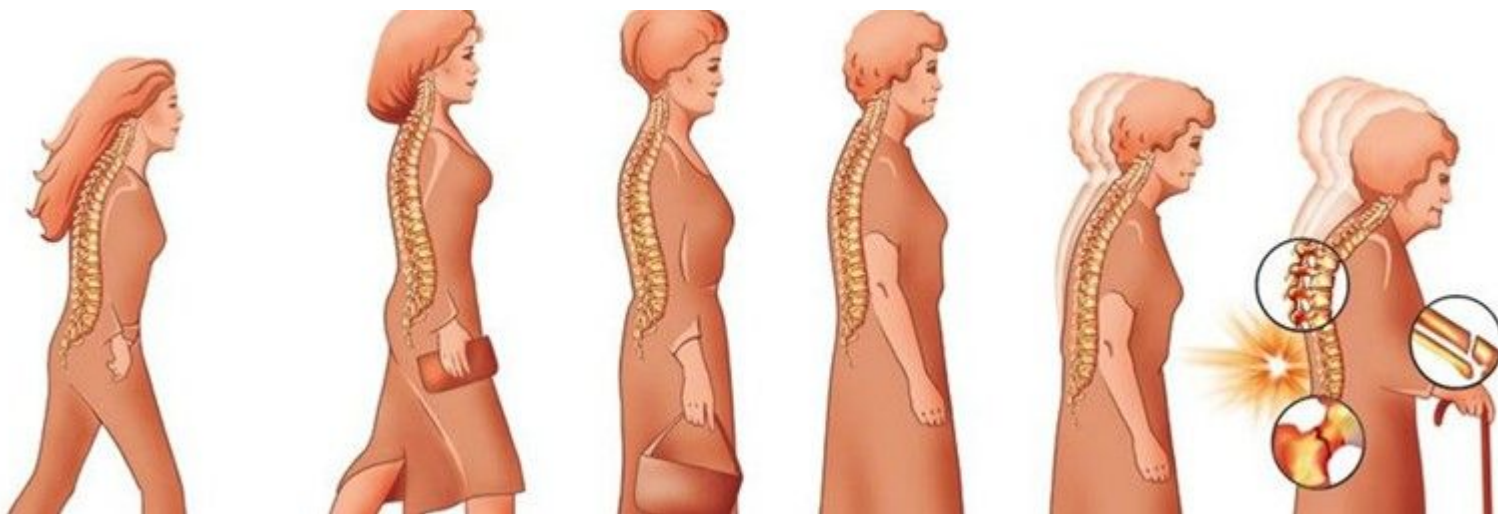
1.хвороби органів травлення,

2.дихання,

3.кровообігу

III. За ознаками статі та віку, хвороби старості

IV за екологічним принципом ендемичні, тропічні

1. Ендемічні.

Флюороз зубів

2. Тропічні.

ендемичний зоб

Малярія

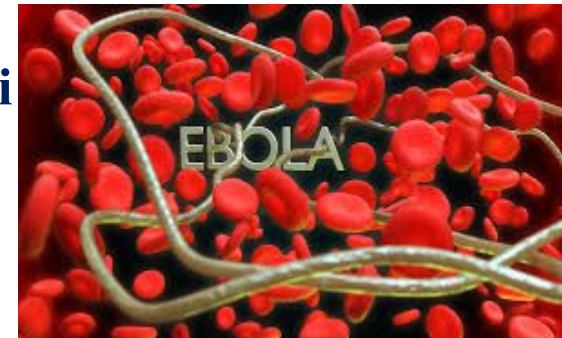
Жовта гарячка

Хвороба, яку спричинює вірус Ебола

Хвороба, яку спричинює вірус Марбург

Гарячка Ласса

Гарячка Ріфт Валлі

Найпоширенішим захворюванням у світі є: 1. Нежить (лікарі називають ринітом).

**Її можуть спричиняти віруси, бактерії,
алергени, стрес, травмування слизової
оболонки носа**

Причини захворювань

1. Зовнішні (екзогенні) - тепло, холод, вітер), хімічні (надлишок солі, вплив кислот), біологічні(віруси, хвороботворні бактерії, тварини-паразити), психічні (напружені сімейні чи виробничі відносини

2. Внутрішні (ендогенні) чинники-генетичні чинники та особливості будови тіла, порушення функцій.

Діагностика
спадкових захворювань людини

Періоди розвитку захворювання

1. Прихований (до появи перших ознак хвороби),
2. Продромальний (до повного розвитку симптомів),
3. Період розпалу хвороби,
4. Період завершення хвороби
5. Період одужування.

Латентний (інкубаційний)

Продромальний

Період виражених
клінічних ознак

Завершення хвороби

ПРИЧИНИ ЗАХВОРЮВАНЬ ЛЮДИНИ

Категорії	Приклади
Спосіб життя	<i>Шкідливі звички. Неправильне харчування. Дистрес. Нестача сну. Шкідливі умови праці. Гіподинамія. Зловживання ліками. Низький рівень культури</i>
Навколишнє середовище	<i>Ксенобіотики. Кліматичні зміни. Шумові впливи. Сонячна активність. Шкідливий вплив випромінювання. Хвороботворні організми</i>
Спадковість	<i>Спадкові зміни. Спадкова схильність до певних захворювань</i>
Охорона здоров'я	<i>Неефективність профілактичних заходів. Низька якість медичних послуг</i>

Основна мета й види профілактики захворювань

Профілактика захворювань –це система заходів, спрямованих на виявлення хвороботворних умов і чинників ризику, запобігання розвитку захворювань та зміцнення здоров'я. **Мета:** формування в людини активності й установок на здоровий спосіб життя.

Згідно ВООЗ профілактика поділяється на

первинну, вторинну і третинну.

1.Первинна профілактика – це сукупність заходів, що запобігають виникненню захворювання, усуваючи його причини(вакцинація, раціональний режим праці й відпочинку, раціональне харчування, фізична активність, оздоровлення довкілля, використання рослин для зміцнення імунітету).

2. Вторинна профілактика - це сукупність заходів, що виявляють захворювання на ранніх стадіях, коли воно перебігає без симптомів, і своєчасне лікування може його зупинити- Профілактичних Оглядах, диспансеризація, спостереження, лікування та оздоровлення хворих, вживання ацетилсаліцилової кислоти за рецептурним призначенням лікарів.

3. Третинна профілактика – це сукупність заходів, що запобігають погіршенню або ускладненням захворювання після того, як його було виявлено.

Реабілітація хворої людини, на повернення її в сім'ю й до суспільно-корисної діяльності .

Основні заходи профілактики неінфекційних захворювань

Неінфекційні захворювання – це хворобливі стани, що не передаються від людини до людини, мають тривалий перебіг і повільно прогресуючий характер. Згідно з даними ВООЗ близько 9 млн людей у світі помирають від неінфекційних захворювань не досягнувши і 60-річного віку.

Чотири типи неінфекційних захворювань:

1. Серцево-судинні (інфаркт, інсульт, вроджені вади серця, ендокардит),
2. Рак,
3. Хронічні респіраторні захворювання (хронічна хвороба легень, астма)
4. Діабет.

Чинниками ризику цих захворювань є:

1. метаболічні (підвищений артеріальний тиск, високий вміст глюкози, високий вміст ліпідів, надмірна маса тіла)

2. поведінкові (тютюнокуріння, гіподинамія, нераціональне харчування, вживання алкоголю).

Загальнодержавними заходами

профілактики неінфекційних захворювань

1. економічні (підвищення акцизу на тютюнові вироби, алкоголь та фінансування програм із популяризації здорового способу життя),

2. організаційні (заборона реклами цигарок та алкоголю, створення пунктів здорового харчування в школах, ВНЗ),

3. інформаційні (активний відпочинок, інформаційні заходи проти шкідливих звичок)

Профілактика хвороб системи кровообігу

1. Контролюйте артеріальний тиск
2. Підвищуйте фізичну активність
3. Відмовтеся від куріння та обмежте вживання алкоголю
4. Нормалізуйте масу тіла
5. Контролюйте рівень глюкози
6. Контролюйте рівень холестерину
7. Правильно харчуйтеся

Самостійна робота

Профілактика раку.

Міжнародне агентство з дослідження раку Всесвітньої організації охорони здоров'я з ініціативи Європейської комісії опублікували «Європейський кодекс боротьби проти раку», який містить 12 способів зниження ризику розвитку раку. Міжнародні експерти заявляють, що майже половину смертей від раку можна було б уникнути, якби всі дотримувались рекомендацій. Використайте запропоновану ілюстрацію та назвіть ці 12 способів профілактики

12 РЕКОМЕНДАЦІЙ, ЯК ЗАПОБІГТИ РАКУ

ЦЕНТР
ГРОМАДСЬКОГО
ЗДОРОВ'Я

1

НІ КУРІННЮ: НЕ ВЖИВАЙТЕ
ЖОДНИХ ВИДІВ
ТЮТЮНОВОЇ ПРОДУКЦІЇ

2

ЗРОБІТЬ СВІЙ ДІМ
ВІЛЬНИМ ВІД
ТЮТЮНОВОГО ДИМУ

3

ПІДТРИМУЙТЕ
ЗДОРОВУ
МАСУ ТІЛА

4

БУДЬТЕ ФІЗИЧНО
АКТИВНИМИ
У ПОВСЯКДЕННОМУ ЖИТТІ

5

ДОТРИМУЙТЕСЬ
ЗДОРОВОГО РАЦІОНУ
ХАРЧУВАННЯ

6

УНИКАЙТЕ
НАДМІРНОГО ВПЛИВУ
СОНЯЧНИХ ПРОМЕНІВ

**ВООЗ РОЗРОБИЛА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ КОДЕКС БОРОТЬБИ ПРОТИ РАКУ:
12 РЕКОМЕНДАЦІЙ ДОПОМОЖУТЬ **ЗМЕНШИТИ РИЗИК** ВИНИКНЕННЯ
ОНКОЛОГІЧНИХ НЕДУГ **НА 50%****

7

ВІДМОВТЕСЯ ЧИ
ОБМЕЖТЕ
ВЖИВАННЯ
АЛКОГОЛЬНИХ
НАПОЇВ

8

ЗАХИЩАЙТЕ
СЕБЕ ВІД ВПЛИВУ
РЕЧОВИН, ЯКІ
СПРИЧИНЯЮТЬ
РАК

9

КОНТРОЛЮЙТЕ РІВЕНЬ
ПРИРОДНОГО
ОПРОМІНЕННЯ
РАДОНОМ
У ЖИТЛОВОМУ
ПРИМІЩЕННІ

10

ОБМЕЖТЕ
ГОРМОНОЗАМІННУ
ТЕРАПІЮ, ЯКА
ПІДВИЩУЄ РИЗИК
РОЗВИТКУ
ДЕЯКИХ ВИДІВ РАКУ

11

ПОДБАЙТЕ, ЩОБ ВАШІ ДІТИ
ВАКЦИНУВАЛИСЯ ВІД:
ГЕПАТИТУ В (ДЛЯ
НОВОНАРОДЖЕНИХ)
І ВІРУСУ ПАПІЛОМИ
ЛЮДИНИ (ДЛЯ ДІВЧАТОК)

12

ПРОЙДІТЬ СКРИНІНГ
НА ТАКІ ВИДИ РАКУ:
КИШКВІНИКА (ЧОЛОВІКИ
І ЖІНКИ), ГРУДЕЙ
(ЖІНКИ), ШИЙКИ МАТКИ
(ЖІНКИ)

Запитання та завдання

- 1. Що таке хвороба?**
- 2. Наведіть приклади критеріїв класифікації захворювань.**
- 3. Що таке профілактика захворювань?**
- 4. Наведіть приклади профілактичних заходів щодо хвороб людини.**
- 5. Що таке неінфекційні захворювання?**